

К 792/Д 87

120000868730

K 761

П Е Т Е Р К О В А Ч И К

К Р Ъ Ч М А Т А

П О Д

З Е Л Е Н О Т О

Д Ъ Р В О

пиеса

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868730

сезон 1977 — 1978 година

444920

**ПОСТАВЕНА ЗА ПЪРВИ ПЪТ У НАС ПО СЛУЧАИ
ДЕКАДАТА НА ЧЕХОСЛОВАШКАТА ДРАМАТУРГИЯ**
май, 1977 г.

преведе от словашки език
ИВАН АПОСТОЛОВ

постановка
СЛАВИ ШКАРОВ

сценография
декори
ЦАНКО ВОИНОВ

костюми
ХЕЛЕНА БЕЗАКОВА
гост-художник от Словашкия национален театър — Братислава

музика
РАШКО МЛАДЕНОВ

Спектакълът е удостоен от САБ
с наградата за режисура за 1977 година

премиера на 11 май 1977 г. от 19 часа в операта
VII постановка за сезона 1976—1977 година

Действащи лица

МОМИЧЕТО	АЛБЕНА КАЗАКОВА
ДРАГОМАНКАТА	ИВАНКА БЕНЧЕВА
ДЪОЛДЪО, еднорък състезател	ГЕОРГИ НИКОЛОВ ВЛАДИМИР БРАТАНОВ
КРЪЧМАРЯТ	НИКОЛАЙ АНГЕЛОВ
РЕПАН, пияница	В А С И Л П О П И Л И Е В народен артист
ОВЧАРЯТ	ГЕОРГИ СТЕФАНОВ
КОВАЧЪТ	КЛИМЕНТ МИХАЙЛОВ
КАЛФАТА, наричан СКРОФУЛОЗАТА	СЕВДАЛИН ПОПОВ
АМЕРИКАНЕЦЪТ	КОСТАНТИН ДИМЧЕВ
ФРАНТЪТ, син на местен богаташ	ТРАЙКО НАЧЕВ
ЕМИГРАНТЪТ	КОСТА ДИМОВ
ИНСПЕКТОРЪТ	ГЕОРГИ РАДОМИРОВ
ПРОФЕСИОНАЛИСТЪТ, първи картоиграч	АНГЕЛ АНГЕЛОВ
ЗЛОБНИЯТ, втори картоиграч	ВАЛЕНТИН ГАДЖОКОВ
КОМАРДЖИЯТА, трети картоиграч	ДИМИТЪР ИОРДАНОВ
ГАЗДАТА, четвърти картоиграч	ВАСИЛ АНТОВ
ОРАТОРЪТ	БОЖИДАР МАНЕВ
РАБОТНИКЪТ	ЛЮБОМИР МИРЧЕВ
МАИСТОРЪТ от дъскорезницата	ВЕСЕЛИН РАЛЕВ
МЕСАРЯТ	НИКОЛАЙ МИТЕВ
НОТАРИУСЪТ	АНДРЕЙ МЕДНИКАРОВ

П Е Т Е Р К О В А Ч И К

е роден на 6 юни 1936 год. в Черни Балог — Словакия. По професия е инженер-икономист. В литературата дебютира със сборника разкази „Портрети“ (1964). Други негови белетристични произведения са: „Кралят може всичко“ (1966) „Излет с Клаудия Кардинале“ (1968), „Последната нощ на справедливите“ (1970)), „Времето до разсъмване“ (1974), „Ябълката на нашето детство“, „...И ще се грижим за тебе“ (1972), репортажен роман, от мотивите на който по-късно е извлечена пиесата „Кръчмата под зеленото дърво“. За своите постижения в областта на прозата Ковачик е удостояван с редица награди.

В драматургията писателят се проявява за първи път през 1968 год. с радиопиесата си „Тържество“, последвана още от „Ношта на познанието“ (1974), „Капелмайстерът“ (1975) и „Във влака“ (1975). На театралната сцена Петер Ковачик дебютира с пиесата си „КРЪЧМАТА ПОД ЗЕЛЕНОТО ДЪРВО“, поставена през 1975 год. от Словакия национален театър в Братислава и приета от публиката с изключителен успех. Веднага след това театрите поставят и другата пиеса на Ковачик — „Картичка от Венеция“, написана през 1974 год. Понастоящем Петер Ковачик работи като драматург в Чехословашката държавна кинематография и пише както филмови сценарии, така и театрални пиеси.

В РАБАС: СВОБОДАТА (туш, 1918)

АНТОН КРЕТ

(из програмата към братиславската постановка)

В началото на трийсетте години словакът преживя как-то знаем, големи социални, а наред с тях и лични изменения. Довършваше се процесът на неговото обедняване и деклариране. Кризата притискаше богатите, а те буквално одираха бедните. Политическите партии използваха своето влияние за потискане на народните маси. Но съществуваше и такава партия, която имаше солидна програма — Чехословацката комунистическа партия. Тя работеше при много сложни, опасни условия за да изяви революционните настроения, подкрепяна максимално от безработните, най-вече в Словенска и Закарпатска Украйна.

И някога в Хорехрони жителите страдаха от нищетата си, сякаш грабнати от огромен вихър, без преки последствия: хорехронци не бяха добре и преди кризата. Бяха се борили колкото за монархията, толкова и за Масарик. По традиция тихото вътрешно предразположение е било винаги отбранително. Доверявали са се единствено на себе си, разчитали само на своята сила, която се е проявявала винаги от веки веков пасивно. Те са създавали отбранителна стена срещу неочакваното и непредвиденото, против известното и същевременно най-малкото зло. Макар да не са знаели, че тази невидима отбранителна стена е класовата граница. Работникът и безработният я познават като естествена граница в неразбираемостта си с едните и другите. Ораторът в пиесата обаче знае вече, че това е границата на класовото разделение. И именно на нея ще разчита.

Отсъствието на познание дава на всяко начинание фатален характер. Но не и в пиесата на Ковачик. Тук обаче фаталността толкова повече се чувства, колкото незнание то на героите влиза в остър контраст със съществуващото състояние на нещата и с познанието на зрителите. Защото героите на драмата „Кръчмата под зеленото дърво“ сами не знаят защо са това, което са и къде е причината за това. Такова е и положението на Горкиевите герои от драмата „На дъното“, както и на тези, които виждаме в драмата „Продавачът на лед“ на О'Нийл или в „Мигове от живота“ на Сароян: всеобща неосведоменост, непознаване действителното състояние на нещата от една страна и нашето знание за опасността, неизвестна на колектива, от друга страна — тук е общата драма на героите в сложния конфликт на пиесата, всяка отделна драма.

КАСИЯН: РАБОТНИЦИ (дърворез, 1927)

Я Н Щ И Ф Ч И К

(из предговора към изданието на пиесата)

Пиесата на Петер Ковачик „Кръчмата под зеленото дърво“ има за основа многозначителността и може да се каже, че тя е метафора на човешката беда. Към такъв извод ни сочи простият факт, че всички образи в пиесата, колкото и да са крайно противопоставени, образуват едно цяло — единния образ на човешкото търпение и беда. Всеки от героите, както може да се забележи, по някакъв начин е засегнат и дори наранен от бедата: тази съдбоносна характеристика на живота в началото на 30-те години. Едни от героите носят рани върху тялото си (Дьолдьо, Кръчмарят, Момичето), други имат наранени души (Репан, Американецът, Емигрантът), но белязани са и епизодичните герои, всеки по своему. Наистина тези рани по телата и душите са само относителни, тъй като различията са човешки и драмата сякаш ги подминава. Става дума за лица потиснати, облъскани от живота. В този смисъл драматургията на Ковачик като цяло художествено пресъздава човешкото нещастие. В това понятие несъмнено трябва да се включи и социалното осветление на въпроса, защото образът на борещите се работници, който съвсем не се намира в центъра на пиесата, същевременно е особено важен, за да може в душната атмосфера на бедата да се намери истинската перспектива към възможно решение и освобождение. Не бива да се допуска, че авторът има намерение само да посочи какво може да стори бедата с човека, как тя може да го постигне, да го разложи, да го доведе дори до самоунищожаване (Репан, Американецът).

Наистина ако погледнем пиесата на Ковачик най-общо, не бихме вникнали в нейния истински дълбок и метафоричен смисъл. Защото в този образ на бедата има контрасти, които трябва да вземем предвид, за да се изяви човешкото ядро на драматическото действие. Тук преди всичко мислим за разликата между самотния, положителен, дори бихме казали — светъл образ на сакатия Дьолдьо и отровения Репан. В рамките на драматическата метафора, в атмосферата на онази Кръчма под зеленото дърво (заглавието на пиесата метафорично разкрива драматургическия текст като обратна противоположност на мъртия живот на образите). авторът представя Дьолдьо пълен с вяра в живота, а Репана като негативен тип. В този смисъл заслужава внимание реакцията на Дьолдьо срещу песимистичните възгледи на Репан за живота като ги нарича безмислица. Струва ни се, че в репликите на тези два образа е скрит основният проблем на пиесата, мисълта, че човекът, изпаднал в положение на безизходица трябва да опита да възстанови своя свят, да го построи наново. Смисълът на живота според Дьолдьо е в това, че макар да живеят хора, които „ги няма на белия свят“ или „някак са заобиколили живота“, все пак без работа (подразбирай деятелност, усилие), самоусъвършенствуване то няма смисъл. Бихме могли да добавим, че без тази деятелност без самоусъвършенствуване, не може да бъде обхванат смисълът на живота, а в драматургията и литературата няма поезия.

Пиесата на Ковачик е поетична затова, че по такъв начин символизира, определя смисъла на живота.

представлението се води от
ДЕНКА ПОПИЛИЕВА

текста следи
ГИНКА ЦАНКОВА

Художник-изпълнители: Виктор Христов, Христо Луканов, техн. и проектантско бюро — Петър Гузелски. Ръководител организация и реклама — Надежда Ванева. Ръководители художествено осветление — Георги Харалампиев, Димитър Ников. Звуково оформление — Цвятко Ячев. Театър-майстори — Кънчо Начев, Здравко Владимирев, Таницерско ателие — Йордан Петров. Завеждащ театрален реквизит — Васил Сануджиев. Шивашко ателие — Стефка Божанова, Драган Петров. Железарско ателие — Георги Петков. Дърводелско ателие — Нено Ненов. Грим и перуки — Станой Станоев, Гинка Ангелова. Завеждащ театрален гардероб — Стоянка Найденова.

Материали от Словашкия национален театър — Братислава
редакция и уредба на програмата (II издание)

ЛИТЕРАТУРНОТО БЮРО
при театъра

снимка на автора — Йозеф Вавра, Братислава
превод от словашки език — д-р Емил Нейков